

L'úvula

(ALDC, I, 62. L'úvula)

Aquest 'lòbul carnós que penja de la part posterior del vel del paladar' coneix el nom culte de *úvula*, pres del llatí. UVULA, diminutiu de UVA, és a dir, 'petit raïm', però que no gaudeix de popularitat. El poble s'ha mostrat altament creatiu a l'hora de denominar aquest òrgan partint de diverses motivacions: 1) comparació amb una petita llengua, origen de *llengüeta* i de *neunella*, variant de *neullella* (diminutiu de *neula* < **leula* o **lleula* < llatí. LĪGULA 'llengüeta, cullereta'), mot reduït a *nuella* (Coromines), però que també podria procedir de *NUCELLA 'noueta' (Moll), resultat d'un símil amb una nou (cf. *gallet*); 2) el moviment de l'òrgan l'ha assimilat a una *campaneta* (o *campana*), eventualment amb el determinant *del coll* (49) o *de la*

gola (154); 3) *gallet* seria un diminutiu del llatí. GALLA 'cassanella, agalla de roure'; 4) una onomatopeia que parteix de l'arrel GARG-, indicadora de gargoteig o de rogall, ha donat origen a *gargamella* i al seu derivat diminutiu *gargamelló*; 5) *garganxó* (o *gargansó*) és una variant de l'anterior nucli onomatopeic, potser des d'un *GARGANTIONE, així com *garganyol* (88); 6) altres noms més locals: *ganyot* (21), a partir del significat 'canyó', *fernelló* (< *frenelló*, amb metàtesi), per confusió amb el 'frenet, tel de la llengua', *pontet*, o els genèrics *gola* i *glàndula*. Notem en la major part dels noms la presència d'un diminutiu (*llengüeta*, *campaneta*, *neunella*, *gallet*, *gargamelló*).

